VAGGERYDS KOMMUN

Delårsrapport per augusti 2026

Antagen av XXX
Ansvarig förvaltning: SÅM
Ansvarig tjänsteman: Titel

Innehållsförteckning

1 Inledning 3

2 Väsentliga händelser 4

3 Ekonomi 5

3.1 Resultatredovisning 5

3.2 Ekonomisk och verksamhetsanalys 6

3.2.1 Prognos helår 7

1 Inledning

SÅM tog över det kommunala ansvaret för insamling och hantering av hushållsavfall den 1 januari 2018. SÅM står för Samverkan Återvinning Miljö, och är ett kommunalförbund som gemensamt bildats av Gislaved, Gnosjö, Vaggeryd och Värnamo kommuner. Med inträdet av Hylte kommun tar SÅM över renhållningsansvaret i en femte medlemskommun från och med 1 januari 2026.

SÅM:s uppdrag är att ansvara för sophämtning, slamtömning, materialbehandling, gröntippar och återvinningscentraler i Gislaved, Gnosjö, Hylte, Vaggeryd och Värnamo kommuner. Vi tror på en hållbar framtid och att vi tillsammans kan göra skillnad. Vi vill öka servicegraden till våra abonnenter, bidra till en långsiktigt hållbar utveckling, samt förbättra förutsättningarna för att ta vår region högre upp i den så kallade avfallstrappan, mot mer förebyggande, återanvändning och återvinning. Vi arbetar strategiskt och målinriktat för att minska avfallet i vår region. Det avfall som ändå uppstår vill vi i så stor utsträckning som möjligt återanvända eller återvinna för att på så sätt bidra till en framtid som håller länge.

God ekonomisk hushållning och balanskravet

Kommunallagen ställer krav på god ekonomisk hushållning för kommunerna. SÅM är ett kommunalförbund som utifrån kommunallagen har övertagit medlemskommunernas ansvar enligt 15 kap. miljöbalken. Ansvaret omfattar den avfallshantering som åligger kommunerna enligt denna lag.

Avfallsverksamheten är en strikt taxefinansierad verksamhet som ska utgå ifrån kommunallagens självkostnadsprincip enligt 2 kap. 6 §. Självkostnadsprincipen säger att kommuner och därigenom kommunalförbund inte får ta ut högre avgifter än vad som motsvarar kostnaderna för de tjänster och nyttigheter som de tillhandahåller. Även i kommuner ska således avfallsverksamheten särredovisas från kommunens övriga verksamhet.

Överuttag, det vill säga taxeinkomster som överstiger kostnaderna för det kommunala avfallsuppdraget, ska inte betraktas som en vinst utan som en skuld som ska återföras till avgiftskollektivet. I normgivningen för den kommunala redovisningen görs följande uttolkning; ”I den mån verksamhetens avgiftsuttag uttryckligen regleras av självkostnadsprincipen och avgiftsuttaget överskrider självkostnaden, ska intäkten minskas och överuttaget bokföras som en förutbetald intäkt (det vill säga som en skuld till avgiftskollektivet).” Detta innebär att taxeinkomsterna bör intäktsredovisas enligt den omvända matchningsprincipen.

Då överuttag enligt ovan inte är att anse som en vinst, utan snarare en skuld, så konstateras det samtidigt att grundregeln i balanskravet, att intäkterna ska vara större än kostnaderna, inte är tillämpbart för SÅM:s verksamhet. Med anledning av detta så redovisas normalt inget balanskravsresultat.

I rättspraxis har det godtagits att återbetalningspliktiga överuttag inte betalas tillbaka direkt till brukarna utan att medlen i stället gottgörs avgiftskollektivet genom avgiftsuttaget. En förutsättning för en sådan kollektiv reglering har varit att den skett enligt plan och inom en inte alltför lång tid från överuttaget. Eftersom varje generation ska stå för sina kostnader har det ansetts rimligt att återföring av överuttag sker inom en treårsperiod. Regleringen enligt denna ”treårsregel” kan således ske genom att justera avgiftsuttaget eller kostnadsnivån upp eller ned beroende på vilken situation avfallsverksamheten befinner sig i.

2 Väsentliga händelser

Under 2026 har utbyggnaden av fastighetsnära insamling (FNI) fortsatt, framför allt för flerbostadshus men även fyrfacksinförande i Hylte kommun. SÅM har även byggt om både Gnosjö och Gislaveds återvinningscentraler i syfte att förbättra anläggningarna, förbättra kundservicen och öka säkerheten.

Verksamheten har även arbetar aktivt med att säkerställa en trygg och korrekt hantering av farligt avfall samt för att förbättra arbetsmiljön vid anläggningarna. Åtgärder genomförs dessutom för att säkerställa att hanteringen av trädgårdsavfall vid gröntipparna fungerar tillfredsställande.

Omvärldsläget påverkar fortsatt SÅM:s verksamhet framför allt genom utvecklingen av drivmedelspriserna, även då politiska insatser har bromsat prisutvecklingen. Förändringar i bränslepriset får direkt påverkan på kostnaderna för insamling och övriga transporter. Prisvariationerna kopplat till omvärldsläget innebär därför en viss osäkerhet i kostnadsutvecklingen.

3 Ekonomi

Ordförande direktionen: Marie Johansson

Förbundsdirektör: Jonatan Rosenquist

Ingående kommuner i kommunalförbundet:

Gnosjö (9%)
Gislaved (30 %)
Hylte (11 %)
Vaggeryd (15 %)
Värnamo (35%)

3.1 Resultatredovisning

RESULTATRÄKNING, TKR	Prognos 2026	Budget 2026	Avvikelse Budget-Prognos 20262026	Utfall 2026–08	Budget-avvikelse 2026–08
Verksamhetens intäkter	180 885	179 671	1 214	121 106	2 095
Verksamhetens kostnader	-152 435	-150 010	-2 425	-97 559	1 933
Avskrivningar	-20 286	-20 151	-135	-13 236	199
Verksamhetens nettokostnad	**8 164**	**9 509**	**-1 346**	**10 311**	**4 227**
Finansiella intäkter	150	75	75	68	18
Finansiella kostnader	-3 314	-3 873	559	-2 118	464
Summa finansnetto	**-3 164**	**-3 798**	**634**	**-2 049**	**482**
Resultat före bokslutsdisp. och skatt	**5 000**	**5 712**	**-712**	**8 261**	**4 709**
Bokslutsdispositioner och skatt	0	0	0	0	0
Årets resultat	**5 000**	**5 712**	**-712**	**8 261**	**4 709**

3.2 Ekonomisk och verksamhetsanalys

Intäkter

- Intäkterna för SÅM ligger totalt sett cirka 2 100 tkr bättre än budget, de största avvikelserna redovisas nedan:

    - Taxeintäkterna har ökat markant och orsaken till detta är bland annat att budgeteringen 2026 för Hylte kommun var för låg. Slam och fettintäkterna går bättre än förväntat både inom alla medlemskommunerna. Den ökade intäktsnivån för slam kommer att analyseras och utredas vidare under hösten.

    - Ersättningen från förpackningsproducenterna är lägre än budgeterat, inom Hylte kommun påbörjades förpackningsinsamling först i mitten av april månad.

    - Försäljningsintäkterna vid återvinningscentralerna bedöms bli lägre än förväntat, främst till följd av minskade intäkter från försäljning av flisbart trä. Under våren 2026 har flisning och bortforsling av trä dessutom medfört kostnader istället för som i normalfallet intäkter.

    - SÅM har under januari till augusti fått in oförutsedda intäkter då grannkommunen Ljungby betalar ersättning för att vissa av deras invånare av geografiska skäl besöker Hylte ÅVC. Intäkter har även inkommit i samband med försäljning av kasserade sopkärl med mera.

Kostnader

- Kostnaderna för SÅM är totalt lägre än budgeterat under perioden januari till augusti.

    - Kostnaderna för löner är lägre än budget. Minskningen beror på en felaktig periodisering i budget och vilket kommer rättas upp under resterande del av året.

    - Kostnaderna för administrationen är lägre än budget. Det är framför allt konsult-, data- och informationskostnaderna som är lägre än uppskattat. Under tertial tre förväntas konsultkostnaderna öka kopplat till olika projekt och uppdrag.

    - Kostnaderna för insamling av hushållsavfall och behandling följer budget väl.

    - Kostnaderna för anläggningarna ligger högre än budgeterat vilket bland annat beror på genomförda åtgärder för att förbättra arbetsmiljö och säkerhet inom ÅVC verksamheten. Standarden för SÅM:s arbetskläder har även uppdaterats vilket medfört extra klädinköp under året.

Finansiella kostnader

- De finansiella kostnaderna är lägre än budgeterat, vilket främst beror på att räntenivåerna är lägre än förväntat.

Avskrivningar

- Totalt sett är avskrivningskostnaderna lägre än budgeterat vilket beror på att investeringarna aktiveras under andra halvan av året.

3.2.1 Prognos helår

Prognosen för 2026 visar ett positivt resultat om cirka 5 000 tkr, vilket är något lägre än budgeterat.

Intäkter
Ersättningen från Naturvårdsverket avseende flerbostadshus bedöms bli högre än budgeterat, då utbyggnaden av FNI förväntas öka under hösten och vintern. Även taxeintäkterna bedöms bli något högre än budget. Försäljningsintäkterna från återvinningscentralerna, framför allt trä, förväntas däremot bli lägre än budgeterat.

Kostnader
Kostnaderna förväntas öka i slutet av året enligt beskrivningen nedan.

Administrations- och konsultkostnaderna förväntas öka något under resterande del av året. Kostnaderna inom insamling av hushållsavfall har succesivt ökat till följd av stigande priser på förbrukningskärl, reservdelar samt ökande index.

Kostnaderna för anläggningarna förväntas öka markant. Främsta anledningen är bortforsling av trädgårds-avfall från återvinningscentraler och gröntippar vilket medför ökande kostnader under resterande del av året. Vissa andra planerade insatser påverkar också, bland annat olika projekt inom arbetsmiljö och säkerhet.

Behandlings- och transportkostnaderna för restavfall och matavfall förväntas bli något lägre än budgeterat. Räntorna förväntas också ligga kvar på en låg nivå, medan avskrivningskostnaderna endast bedöms avvika marginellt under resterande del av året.